

Stasio Kizelavičiaus vaikystės atsiminimuose ryškios tos nuotrupos, kai, Lietuvai gražinus Vilnių, jo tėvą iš Alytaus perkėlė dirbti į šį miestą. Kaip gyvas paveikslas, prisimena jis, ir dabar atgyja to meto žmonių nuotaikos, jų tarpusavio santykiai. Bolševikams okupavus Lietuvą, Kizelavičių šeima vėl grįžo į Alytų. Čia jau šeimininkavo rusų armija ir rusiška tvarka. Kizelavičių šeimos net į nuosavus namus tada neįleido...

Antrojo pasaulinio karo metais, kai kūrėsi Vietinė rinktinė, Stasys Kizelavičius įstojo į Kalvarijoje organizuojamą batalioną, po to - į Marijampolės karo mokyklą. Jaunuolis ten išėjo karo pradžiamokslį, kuris jam vėliau labai pravertė. Antrosios okupacijos metais Stasio svainis (sesers vyras) pasitraukė į mišką - buvo Dainavos apygardos Margio rinktinės štabo viršininkas, - o Stasys Kizelavičius išėjo tarnauti į sovietų armiją. Tačiau visą tą laiką jis palaikė glaudų ryšį su namiškiais, savo svainiu, bendravo, kiek leido sąlygos, su partizanais. Buvo tvirtai apsisprendęs: pasitrauks į mišką, dirbs Dainavos apygardos štabe. Tačiau tų sumanymų nebuvo įmanoma įgyvendinti. Kiek-

Į didįjį žygį - už Lietuvą!

vienas jaunų žmonių žingsnis tada buvo sekamas, fiksuojami jų pokalbiai. Iš savo akiračio saugumiečiai nė minutei neišleido ir Stasio Kizelavičiaus. Jo susitikimai su Aru, Žilvičiu, kitais partizanais jiems buvo žinomi, net pokalbiai užrašyti.

Stasys Kizelavičius - neišvengė arešto, tardymų, pažeminimų, o šių kaktaklizmų pabaiga ir naujų pradžia - politinio kalinio gyvenimas. Jis prasidėjo Čiukotkos-Kryžių įlankoje, po to - Kolymos Berlogo lageriuose. Kaip ir daugeliui politinių kalinių, jam buvo "atseikėta" 10

metų, tačiau dėl sunkaus darbo anglies kasyklose (Arkagaloje) buvo užskaitomas išdirbtas laikas kalinio naudai. Pasibaigus kalnimo laikotarpiui (1953m.), Stasio Kizelavičiaus laukė tremtis. Jis buvo išvežtas į Magadaną - Kolymos sostinę. Čia sutiko ir vedė Konstanciją Urmontaitę. Kaip dabar pats juokauja, abu iki šiol neša vargelių naštą kartu. Į Lietuvą politiniai kaliniai, Stasys ir

Konstancija Kizelavičiai, grįžo 1956 metais. Stasio svainis Mykolas Petrauskas (Aras), su kuriuo kartu kūrė

Stasys Kizelavičius Magadane. 1953m.

įvairius planus ir tikėjosi kartu sutikti laisvos Lietuvos rytą, buvo žuvęs, sesuo, nukankinta Sibire, mirė 1955 metais.

-Lietuva tada buvo kaip Lietuva, - sako p. Stasys, - tačiau ne mums, tremtiniais ir politiniams kaliniams. Nei darbo gausi, nei rasi kur galvą priglauti.

Ilgai iš savo akiračio Stasio Kizelavičiaus nepaleido saugumas. Paskutinis "pasimatymas" su "berniukais"

įvyko 1987 metais.

Kiekvienas tremtinys, politinis kalinys pakalbintas kartoja tą patį: mūsų diena išaušo tada, kai atsirado Sąjūdis, kai įvyko didysis politinis perversmas, kurio vardas - Atgimimas.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Alytaus skyrius buvo įregistruotas 1987 metų pavasarį.

Bendraminčiai, kentęje lageriuose ir tremtyje, pirmieji ėmėsi burti žmones po politinių kalinių bei tremtinių vėliava. Nuo 1991m. šiam skyriui vadovauja Stasys Kizelavičius. Žinia, prasidėjo rūpesčių ir didelių darbų kupinos dienos. Šventės, paminklų statyba, žuvusiųjų perlaidojimas, chorų kūrimas, šventės, politinės akcijos - viskas gulė ant politinių kalinių bei tremtinių pečių. Ne vienas tada sakė: jei jiems šito reikia, tegu pluša! Ir plušėjo, ir nuveikė daug!

Sausio 13-osios įvykiai, pučas Rusijoje - ar mažai kainavo nervų tiems, kas gerai pažįsta sovietinės mėsmaalės apsisukimus?!

- Sausio 13-ąją prie Aukščiausiosios Tarybos rūmų plevėsavo ir LPKTS Alytaus skyriaus vėliava, -

sako S. Kizelavičius. - Žmonės budėjo, tačiau... Sausio 13-osios medalio nė vienas neėmė, nes ne dėl medalių važiuavome į Vilnių...

Stasys Kizelavičius ir šandien turi nemažai pareigų bei įpareigojimų: Sąjūdžio seimo narys, LPKTS Alytaus skyriaus pirmininkas, Jungtinių Tautų asociacijos respublikinės tarybos narys, Lietuvos vietinės rinktinės karių sąjungos Alytaus apskrities valdybos pirmininkas...

Ką nuveikė LPKTS Alytaus skyrius per 10 metų?

Alytaus II vidurinei mokyklai suteiktas A. Ramanausko-Vanago vardas, pastatytos skulptūros A. Ambrolevičiui- Vėjui, Kančių Motinai-tremtinei, iškilo Dainavos apygardos partizanų memorialas, kryžiai Dainavos apygardos partizanų žūties vietoje (Punios šile), Voverio-Žaibo ir bendražygių žūties vietoje Kalesninkų miške, Kazimiero Pyplio-Audronio, Mažyčio žūties vietoje, kryžiai Varčios ir Nemunaičio miškuose (partizanų žuvimo vietose), paminklas prie Kurmėnų mokyklos. Minėjimai, šventės, išvykos, konferencijos ir kiti renginiai. Visa tai LPKTS Alytaus skyriaus pirmininko Stasio Kizelavičiaus ir jo artimiausių pagalbininkų rūpestis.

(keliamą į 11 psl.)

Į didįjį žygį - už Lietuvą!

(atkelta iš 10 psl.)

- Ir kaip kartais būna apmaudu, - sako Stanislovas, - kai pradeda "šiauštis" ir replikuoti buvę politiniai kaliniai arba tremtiniai. Protu nesuvokiami dalykai. Pastatėme memorialą Dainavos apygardos partizanams įamžinti, o buvęs partizanas pažadėjo jį buldozeriu nugriauti. Suteikus A. Ramausko- Vanago vardą II vidurinei mokyklai, vis dar "šnypščia" ir niurzga nepatenkintieji. Skulptūra "Kančių Motina Tremtinė" buvo ir daužoma, ir dažais tepiojama, net sieros rūgštimi apipilta. Tokia mūsų kultūra, tokia dabartis!

Kas sumaišė kai kuriems mūsų tautiečiams protus?! Be šmeižto, pykčio, apkalbų, rodos, jau ir gyventi nemokame. Tačiau, kaip ir Šventajame Rašte pasakyta: vieniems

nueinant, kitiems pareinant - visiems bus atseikėta po lygiai.

Stasys Kizelavičius, kaip ir daugelis politinių kalinių, už nuoširdų darbą Atgimimo metais ir šiandien apdovano-

tas LPKTS I laipsnio žymeniu "Už nuopelnus Lietuvai". Tuo viskas pasakyta: jo politinis nusiteikimas, jo darbai ir pastangos, viskas telpa tuose trijuose žodžiuose: už nuopelnus Lietuvai!

LPKTS 10-mečio proga S. Kizelavičių sveikina plk. Ramoška. Šalia - LPKTS Alytaus skyriaus atsakingoji sekretorė J. Juodžbalienė.